

TEATR

Egz. bezpłatny

WYBRZEŻE

GDAŃSK • GDYNIA • SOPOT

BERTOLT BRECHT

**KAUKASKIE
KREDOWE KOŁO**

1962/63

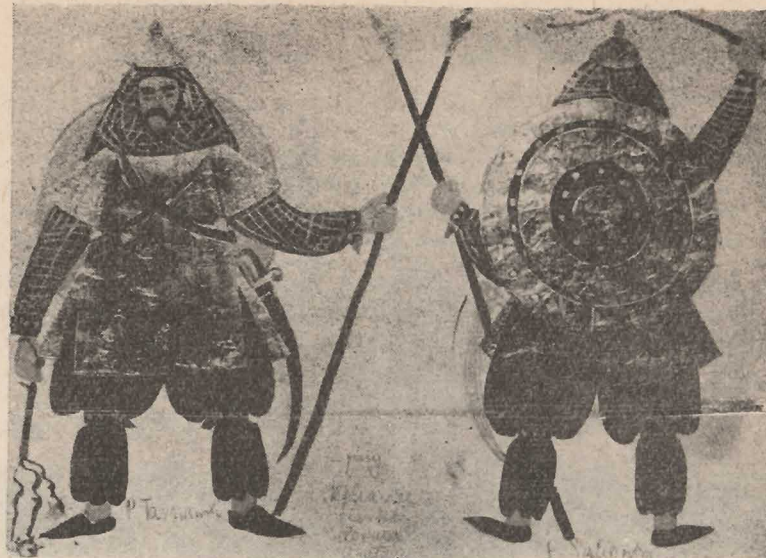
PREMIERA
w Teatrze Kameralnym
w Sopocie
dnia 15 lutego 1963 r.

Dyrektor:
ANTONI BILICZAK

Kierownik artystyczny:
Ali Bunsch

Projekt okładki:
Liliana Baczevska

Zdjęcia:
Tadeusz Link

PANCERNI

Projekt kostiumu J. Pożakowska

DWIE RACJE

GRUSZA:

Wychowałam je według najlepszego pojęcia i najlepszej woli. Zawsze coś znalazłam do jedzenia, miało przynajmniej dach nad głową, a ja z jego powodu narobiłam sobie niemało utrapienia i jeszcze wydatki miałam. Nie patrzyłam na swoją wygodę. Dziecko przyuczałam do grzeczności dla każdego, a także i do roboty.

ŻONA GUBERNATORA:

Drogi panie, zaiste straszliwy los mnie przymusza, abym dopominała się u was o moje ukochane dziecko. Nie do mnie należy przedstawiać tutaj boleść duszy obrabowanej matki, jej trwogi i noce nieprzespane, jej...

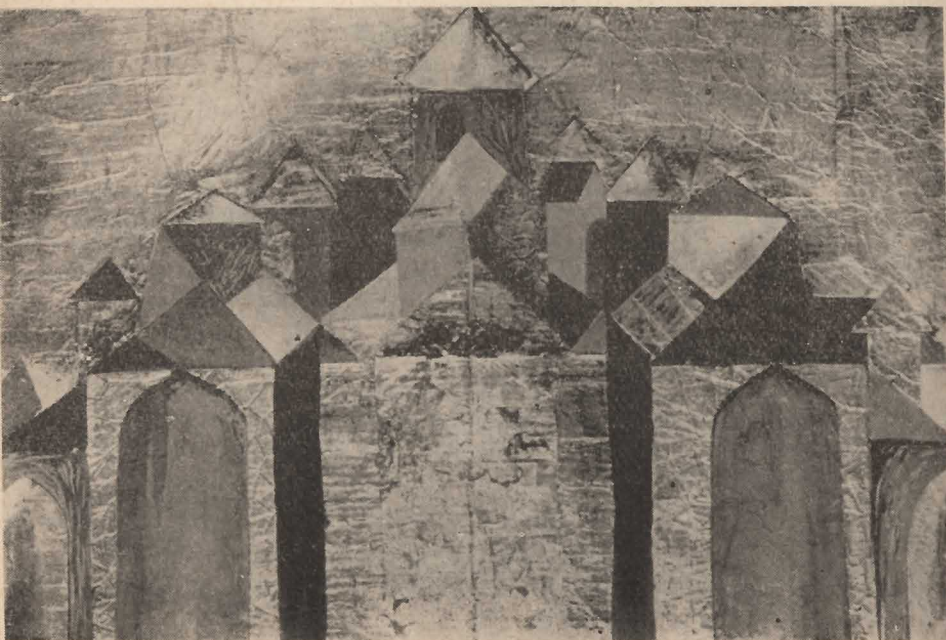
(Kaukaskie kredowe koło)

ŻYCIORYS BRECHTA

Bertolt Brecht urodził się w Augsburgu w roku 1898. Pierwszą sztukę pt. „Baal” napisał w roku 1919, a w rok później otrzymał nagrodę im. Kleista za „Werble w nocy”. Następnie nawiązał współpracę z teatrami Maksa Reinhardta i Ervina Piscatora, pisząc „Operę za trzy grosze” i „Wielkość i upadek miasta Mahagonny”, oraz wydając dwa tomy wierszy.

„Opera za trzy grosze” z muzyką Weila przyniosła Brechtowi sławę. W 1933 roku Brecht musiał opuścić Niemcy i przez 15 lat tułał się po Europie i Ameryce. W tym czasie powstało kilkanaście jego sztuk, między innymi: „Strach i nędza Trzeciej Rzeszy”, „Matka Courage”, „Życie Galileusza”, „Dobry człowiek z Seczuanu”, „Pan Puntila i jego sługa Matti”, „Kaukaskie kredowe koło”.

W 1948 roku Brecht powrócił do Berlina, gdzie wraz z żoną, aktorką Heleną Weigel, założył „Berliner Ensemble”. Teatr ten rozstał się w całym świecie sztuki i inscenizacje brechtowskie, zdobywając szereg nagród na międzynarodowych festiwalach.

Projekt dekoracji J. Pożakowska

TRUD NAJLEPSZYCH

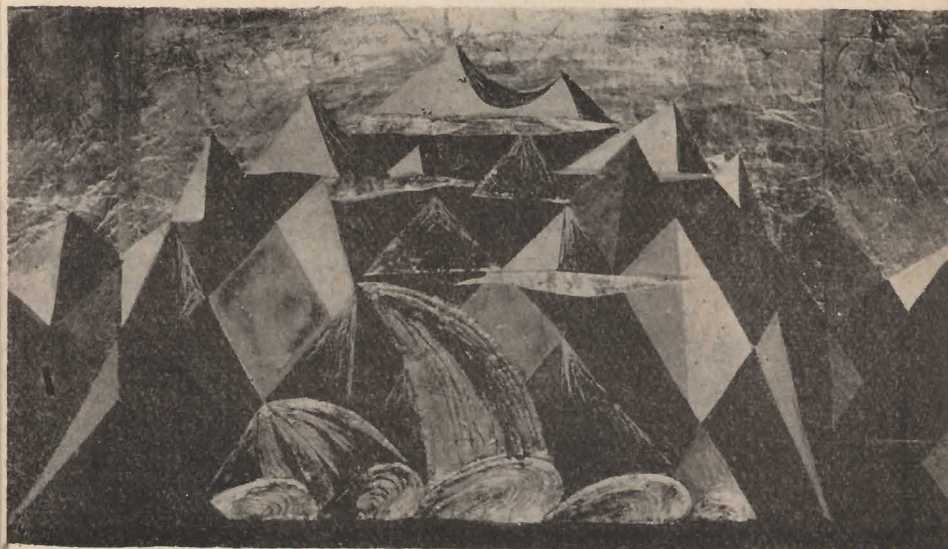
„Nad czym pan pracuje?” — zapytano pana K. Pan K. odpowiedział: „Jestem bardzo zapracowany. Przygotowuję mój najbliższy błąd”.

NIEWOLNIK CIEKAWOŚCI

Pan K. sformułował następujące pytania:

„Mój sąsiad co rano nastawia gramofon. Dlaczego nastawia gramofon? Jak słyszałem, dlatego, że się gimnastykuje. Dlaczego się gimnastykuje? Ponieważ chce być silny, jak słyszałem. Po co mu siła? Ponieważ musi zwyciężyć swych wrogów w mieście, jak powiada. Dlaczego chce zwyciężyć wrogów? Ponieważ chce jeść, jak słyszałem.”

Kiedy pan K. usłyszał, że jego sąsiad gra, aby się gimnastykować, gimnastykuje się, aby być silnym, chce być silnym, aby pobić nieprzyjaciół, bije nieprzyjaciół, aby jeść, zadał jeszcze jedno pytanie: „Po co on je?”

MIŁOŚĆ OJCZYZNY, NIENAWIŚĆ DO OJCZYZNY

Pan K. nie uważał za celowe żyć w jakimś określonym kraju. „Głodować mogę wszędzie” — powiedział. Pewnego dnia jednak szedł ulicami miasta zajętego przez wrogów kraju. Wtem nadszedł oficer wrogiej armii i zmusił go do zejścia z chodnika. Pan K. zeszedł na jezdnię i uczył, że jest oburzony na tego człowieka i życzył, aby kraj, który go wydał, został zmieciony z powierzchni ziemi. „Dlaczego — zadał sobie pytanie pan K. — stałem się na tę jedną minutę nacjonalistą? Dlatego, że spotkałem nacjonalistę. Ale właśnie dlatego trzeba głupotę tępić, ponieważ ogłupia tych, którzy się z nią stykają.

(BERTOLT BRECHT „Historie o panu K.”)

BERTOLT BRECHT

KAUKASKIE KREDOWE KOŁO

(DER KAUKASISCHE KREIDEKREIS)

Sztuka w 5 częściach

Przekład: Włodzimierz Lewik

Osoby:

Pieśniarz	Tadeusz Madeja
Grusza	Maria Głowacka
Gubernatorowa	Kira Peptowska
Azdak	Tadeusz Gwiżdowski
Służąca I	} Teresa Lassota
Gospodyni	
Teściowa	} Helena Plachecka
Służąca II	
Handlarka	
Bratowa	} Tadeusz Wojtych
Służący I	
Stary	
Handlarz I	} Stanisław Michalski
Zakonnik	
Służący II	
Gospodarz	
Handlarz II	
Brat	} Edward Ozana
Policjant	
Simon	Kazimierz Łastawiecki
Mąż	Mieczysław Tarnawski
Pancerny I	Henryk Sakowicz
Pancerny II	Andrzej Gazdeczka
Radca dworu I	Stanisław Dąbrowski
Radca dworu II	Tadeusz Rosiński
Adiutant	Eugeniusz Lotar
Gubernator	Zenon Burzyński
Tłusty książę	Henryk Bista
Siostrzeniec	} Mieczysław Nawrocki
Stary książę	
Staruszek	
Staruszka	Irena Starkówna

Jedziec Józef Niewęglowski

Scenograf:
JADWIGA POŻAKOWSKA

Muzyka:
PAUL DESSAU

Reżyser:
KAZIMIERZ BRAUN

Opracowanie muzyczne:
FRANCISZEK BARFUSS

Asystent reżysera:
STANISŁAW MICHALSKI

TEATR BRECHTA

W roku 1927 Brecht stworzył teorię teatru epickiego. Wedle tej teorii, widz powinien obserwować mechanizm rozwoju wydarzeń w sztuce tak powściągliwie jak konstrukcję jakiej maszyny. Brecht najbardziej lęka się wzruszenia ze strony widza. Niech myśli aktywnie, niech wyciąga wnioski, niech próbuje dyskutować, czy aprobuje — zachowując jednak przez cały czas pełną niezależność reakcji.

Brecht daje więc w swym teatrze prymat myśli nad uczuciem. Zwraca się nie do uczuć, a do intelektu widza. Chce, by proces percepcji związał się w świadomości widza z nieprzerwaną pracą umysłu.

Czy to mu się zdaje? Niewątpliwie tak. Tu właśnie leży wytłumaczenie owej tak skupionej uwagi, z jaką widz przyjmuje jego sztuki. Wątpię jednak, by udało mu się zachować przez cały czas w stanie niezakłóconym ową „powściągliwość epicką”. Obserwowałem widzów, którzy płakali w czasie końcowej sceny „Matki Courage”. I chyba dobrze, że płakali. Widzę w tym nie słabość, ale siłę teatru Brechta.

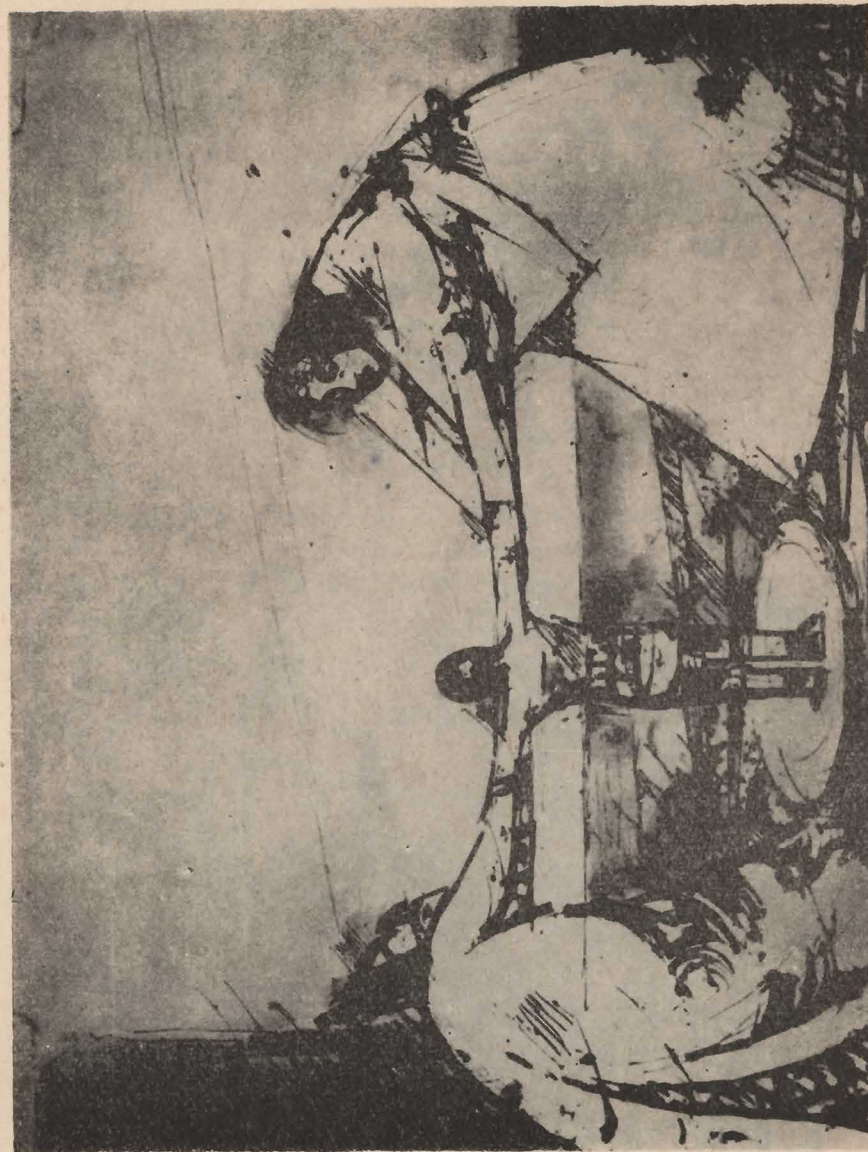
(B. Zachawa: „Siła i słabość teatru Brechta”,
Znamja, nr 8/95)

„Brecht jest niewątpliwie jedynym spośród autorów komunistycznych, który zrozumiał, że nowa publiczność i nowa tematyka sztuki wymagają także nowej techniki dramatycznej.”

(François Erval, *L'Express*, 1956)

„Brecht — rewolucjonista oddał swą sztukę w służbę materializmu historycznego i upoetyzował marksizm.”

(Wolfgang Drews, *Frankfurter Allgemeine*, 1956)

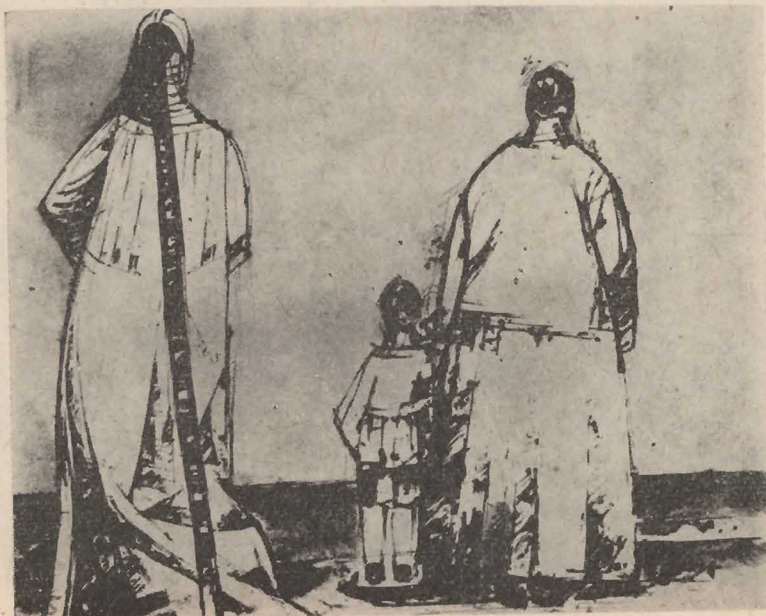
Tadeusz Kulisiewicz. Z cyklu: „Kaukaskie kredowe koło”

Generale, twój czołg to mocny wóz,
zwali cały las i zmiążdży stu ludzi.
Jedną ma tylko wadę:
nie ruszy bez kierowcy.

Generale, silny jest twój bombowiec,
leci prędzej niż burza i dźwiga więcej niż stoń.
Jedną ma tylko wadę:
nie ruszy bez mechanika.

Generale, człowiek jest bardzo pożyteczny,
potrafi latać i potrafi zabijać.
Jedną ma tylko wadę:
potrafi myśleć.

(z „Niemieckiego Elementarza Wojennego”
przekład Artura Marii Swinarskiego)

Tadeusz Kulisiewicz. Z cyklu: „Kaukaskie kredowe koło”

Przedstawienie prowadzi:

Lidia Kacprzak

Sufler:

Renata Pilawska

Światło:

Henryk Draheim
Marian Bartkiewicz

Rekwizytor:

Maria Załuga

Brygadier sceny:

Ignacy Dabkiewicz

Kierownik techniczny:

Stanisław Matysik

Główny elektryk:

Tadeusz Kubacki

Kierownicy pracowni krawieckiej:

Olga Ludmerowa

Konstanty Zakrzewski

Kierownik pracowni stolarskiej:

Władysław Majchrzak

Kierownik pracowni malarskiej:

Edmund Nowakowski

Kierownik pracowni tapicerskiej:

Stanisław Włodkowski

Kierownik pracowni perukarskiej:

Józef Klimczyk

Modelator:

Marian Kujawski

Główny rekwizytor:

Czesław Mederski

Kierownicy administracyjni scen:

Halina Ciechocińska (Gdańsk)

Halina Zemło (Sopot)

Krystyna Żardecka (Gdynia)

Zł 2,50

Ze zbiorów
Działu Dokumentacji
ZG ZASP

